

Ohjeistus viittomakielisten tiedotteiden tekoon

Päivitetty 15.3.2024

Koonnut: viittomakieliset kuurosokeusasiantuntijat

Tiedon saavutettavuus on tärkeää kaikille. Viittomakieltä seuraavan näkövammaisen henkilön voi olla vaikea hahmottaa viittomista ja viittomia. Muutamilla yksinkertaisilla asioilla saadaan viittomakielisistä tiedotteista kaikille sopiva.

Järjestäjällä ja viittojilla on yhteinen vastuu sujuvista viittomisen ympäristöistä ja kuvauksista. Alle on koottu huomioitavia seikkoja ja esimerkkejä helpottamaan viittomisen seuraamista. Ohjeistus sopii viittomakielellä tulkattuihin tv-lähetyksiin, tiedotteisiin, tulkkaukseen sekä etäyhteyskontakteihin ja -opetukseen.

Vaatetus, kontrastoitu tausta viittoville käsille

- Yksivärinen, tumma asu – kädet näkyvät parhaiten. Tarkista, ettet häviä taustan tummuuteen. Kirjava, raitainen ja kuviollinen pusero häiritsee viittomien näkemistä. Turvallisinta on käyttää tummaa puseroa, koska kameroiden laatu vaihtelee suuresti. Esimerkiksi talvella tummat hansikkaat näkyvät vaaleaa takkia vasten paremmin ja toisinpäin.
- Puseron kaulus - kädet voivat hävitä avonaiseen kaulaukkoon, jolloin numeroita, sormittamista tai viittomia on vaikea erottaa, kuten viittomaa SURU.
- Hihaton pusero tai uimapuku saattaa heikentää viittomisen kontrastia eli kädet eivät erotu paljasta ihoa vasten.
- Kun sormittaminen tapahtuu kasvojen vieressä, huulio tukee ymmärtämistä.
- Valoa heijastavat korut, kellot ja nimikyltit kannattaa jättää pois. Ne aiheuttavat häikäisyä.

Viittomisen vauhti:

Viittomisen vauhti on yleensä ihmisen luonteeseen liittyvää. Kun katsojan äidinkieli on viittomakieli, ei vauhti vaikuta viittomisen vastaanottamiseen. Haasteita aiheutuu, kun katsoja on oppinut viittomakielen myöhemmin toisena kielenä tai hänellä on näkövamma tai muu ymmärtämiseen ja hahmottamiseen vaikuttava tekijä. Pelkästään esimerkiksi kontrastien puuttuminen ja viittojen etäisyys kuvaruudusta vaikeuttaa viittomisen hahmottamista.

Viittomien käänнос, paikka, tila, sormiaakkoset, numerot:

Kamera ei tunne viittoman ulottuvuuksia eli ne eivät näy 3D:nä. Viittomisen kolmiulotteisuus hahmotetaan paremmin, kun viittojan orientaatio on kameraan nähden hieman vinosti kuvattuna. Numeraalit tulisi viittoa viistoon, ja sormiaakkoset lähelle kasvoja.

Suomen kielestä viittomakielelle käänöksissä kannattaa käyttää natiivitiedottajia tai -kääntäjiä.

Viittojan tausta eli tila selän takana

- Rauhallinen, yksivärinen tausta - ei ikkunaa, liikettä, lasia, kirjavuutta.
- Mainosjulisteet viittomisen taustalla häiritsevät hahmottamista. Ne voivat olla viittojan vieressä.

Valaistus

- Tasainen valaistus suositeltavaa - viisto valo aiheuttaa varjoja kasvoille.
- Kasvojen etäisyys näyttöön etäyhteyksissä vaikuttavat viittomien näkyvyyteen - etäisyys ruudusta kannattaa testata etukäteen.
- Huulion ja ilmeiden näkyminen selkeytyy, jos kasvot ovat lähellä ja valaistus taustalla tasainen.
- Toisinaan liian tumma tausta, yläosa ja vahva spottivalo yhdessä haalentavat kasvojen ilmeitä liikaa. Tärkeää on säilyttää ilmeikkyys.

- Takaa tulevan valon kulma saattaa aiheuttaa vääristymiä, hehkumista tms.

Etäisyys ja suunta kamerasta

- Suositeltavaa, että tulkkaus kuvattaisiin aina paikallaan pysyen.
- Keskustelussa huolehdittava siirtyvä kuvakulma, jotta asiayhteys säilyy.
- Kameramiehen pitää tiedostaa tulkkausta kuvatessaan, miten viittominen näkyy → liian sivusta kuvattuna tulkin kädet eivät näy tai kuvakulman siirtyessä valaistuksen vaikutukset muuttuvat.
- Tulkkiruutu television alakulmassa vaikeuttaa koko ohjelman seuraamista - olisi toivottavaa, että tulkkiruutu on oikealla laidalla keskellä kuten esimerkiksi itsenäisyyspäivän linnajuhlien tv-lähetyksissä.
- Viittomakielisen tulkkauksen ja puhujan olisi hyvä olla lähes samalla tasolla ruudun keskivaiheilla, jotta reaaliaikainen viittominen on mahdollista. Esimerkiksi toiminnallisessa kuvauksessa tulkkiruudun sijainti on hyvä tarkistaa.

Lisää saavutettavuudesta linkeistä:

[Saavutettavuus on arvovalinta | Saavutettavuusdirektiivi.fi](#)

[Digitaaliset palvelut saavutettaviksi - Saavutettavuusvaatimukset](#)

[Mikä ihmeen kielellinen saavutettavuus? - Ydinasia \(humak.fi\)](#)

Yhteydenotot: kommunikaatiopalvelut@kuurosokeat.fi